

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

A Debreceni Protestáns Lap
könyvnyomdája Debrecen,
Nyomatató-utca 9. sz. A hova a
lap szétküldésére vonatkozó fel-
szólamlások küldendők. Minden-
nemű nyomdai munkákat felvál-
lunk és jutányos áron végeztünk.

Megjelen hetenként egyszer szombaton, másfél lven.
Előfizetési ár: egész évre 12 korona, félévre 6 korona.
Hirdetések jutányos áron közöltetnek.
Egyes szám ára 30 fillér.

A szerkesztőség és kiadóhivatal
Debrecen, Nyomatató-utca 9. sz.
A hova a lap szellemi és anyagi
ügyeire vonatkozó összes közle-
mények, kéziratok, előfizetési
és hirdetési díjak küldendők.

Hozsánna.

Hozsánna, áldott a ki jött az Urnak nevében, áldott a Dávid fia és az emberiség megváltója. Igy üdvözljük őt mi is az új teremtettség reggelén.

E napig jobbadán szűkebb baráti körben, csak az ismerős vidéken ismerik Őt mint Józsefnek az ácsmesternek fiát.

Virágvasárnapon az egész nép tudomást vesz róla s mint nemzeti hőst ünnepli.

Zöld ágakat szegdel utjára, szőnyeget terít lába alá és virágokat hint elébe.

Még többet jelent a nagytömeg összecsoportosulása és üdvívalgása: meghódolást az eszme előtt.

Az eszme győzedelme, a siker telje, a hősök felvonulása teszi a virágvasárnapi ünnep önálló jellegét.

Karácsony bensőbb, Nagypéntek komorabb, Husvét fenségesebb, Áldozócsütörtök magasztosabb mint e nap, de egyik sem tisztább, felhötlenebb, melegebb, mint ez egyetlen alkalom, mely a nép megváltóit, nagy tehetségeit, hőseit üdvözli és koszorúkkal övezi.

Virágvasárnapon a napnak fénye van és nincsen árnyéka, melege van és nincsen hévsége, virágai vannak s nincsenek tövisei.

Ilven nap volt a mi március 15-dikénk is. A nemzeti szabadság napja ekkor állott a tetőpontján, azután lehanyatlott és most pedig sárba fult.

Csak a mindenható Szent Isten találhatta a teremtett világot jónak, a kezeink között a legtisztább eszménykép is összezavarodik és a legfényesebb ideál is messze ködbe vész.

De virágvasárnapon a legszebb alakjában mutatkozik s lehetővé teszi, hogy szívéinkbe vessük képét, lelkünkbe zárjuk melegét s forró sovárgással törekedjünk felé mindaddig míg a sir reánk nem borul.

Ne zavarjátok hát a ritka ünnepet s ne lássatok árnyékot e napon. Kitorő lelkesedéssel virág hintéssel, kendő lobogással, naiv hittel üdvözljétek a Megváltót s azokat a kik az emberiség megváltására nyomába lépnek s ha a sors nektek készít ilyen ünnepet, a midőn az élet teljességének tetőpontján állatok, midőn a siker diadalkapuja feltárul előttetek: hálás szívével fogadjátok és zavartalan örömmel élvezzétek azt. Ez az egy nap fog kárpótolni tengernyi szenvedésekért és kimondhatatlan csalódásokért, a melyek rátok várnak. De a keresztet csak az Ur láthatja egyedül. Ti önfeledten kiáltjátok a sokasággal Hozsánna! áldott a ki jött az Urnak nevében.

VÁNDOR.

Esperesi megnyitó.

az alsószaboles-hajduvidéki egyházmegye gyűlésén.

1908. ápril. 9. *Dr. Baltazár Dezső.*

Nt. és Nagys. Egyházmegyei Közgyűlés! Ez az első alkalom, melyen egyházmegyénk közgyűlése az új törvények szerint rekonstruálva, alkat elemeiben megszaporodva, kiszélesedve és megerősödve összejön.

Egyházmegyénk csak tradícióhoz volt hű amikor az új törvények által szabott határokon belül a nagyobb számok liberálizmusát követte és alkotó tagjai sorában a két kebelbeli főgymnáziumnak két-két tanárképviselővel, a népiskolák tanítóinak 6 tanítóképviselővel biztosította a szakképviseltetést. Új törvényünk egyik alapvető reformja, hogy a presbyteri rendszert érvényesítette a szakképviselő megválasztásánál is. Az ő kálvinista alapok időleges meggyöngyölését így megszüntette és alkotmányunk természetének megfelelőleg állította be az egyházkormányati szerveket. Biztosította ez által az alkotó elemek között az egyenlő jogosultságban rejlő szeretetbeli összekapcsolódás szellemét s megadta nekik azt az erőt, súlyt és tekintélyt is, a mi egyházalkotmányunk alapelve szerint csak úgy lehet természetes, s annál fogva egészséges, ha a presbyteriumtól, mint a gyülekezet alapszervétől származik.

Ha végig tekintünk azoknak a során, a kiket ezen új jogosultság közénk hozott, megdölvé látjuk a presbyteri választási rendszer ellen emelt ama kifogást is, mintha a presbyteriumoknak nem lenne módjukban helyesen megválasztani az illető tanügyi szakok megfelelő képviselőjét, mert hiszen azt kell látnunk, hogy úgy a tanári, mint a tanítói statusból azokat érte a megtiszteltetés, a kik méltók is reá, a kik mind szakképzettségükkel, mind egyháziasságukkal reá szolgáltak, hogy a felsőbb egyházi kormányzat konstituens tagjai legyenek. Szeretettel üdvözlöm az ujonnan választott tanár és tanító képviselő urakat s kérem, hogy az egyházvédelem és építés nagy munkájában hozzák áldozatul a legnemesebb buzgóságukat, legfokozottabb erőfeszítésüket. Ezt kérem az ujonnan választott tanácsbíró uraktól is, bennök a kipróbált hűség és erők első minőségét nyertük, haladjon velük, általuk állandó virágzás útján egyházmegyénk.

Tárgysorozatunkban egész egyházunkra, sőt hazánkra nézve is nagy fontosságánál fogva kiemelkedik az a javaslat, a mit az O. R. L. E.

küldött meg hozzájárulás és támogatás kérése mellett egyházmegyénknek. A javaslat az 1848. XX. t.-c. végrehajtásáról szól. Az 1848-iki korszakalkotó esztendőnek hatvanadik fordulójához elérteztünk. Az akkori tüzből csak a hamu maradt, alatta rejtve van talán még egy kis parázs, az akkori nagy alkotások tündöklő fényét elborította valami fojtó köd, valami kétségbe ejtő szürkeség. Ime a XX. t.-c. is, a mihez hasonlót vallási és tanügyi téren soha sem alkotott a magyar törvényhozás, ez a liberális alkotás is elmerült az általános hanyatlás zürzavarában, a mit a sötét reakció a végletekig akar bonyolítani. Nagyon eljött az ideje, nemcsak vallásunk, egyházunk, hanem hazánk védelme érdekében is, hogy életre keltsük mindazt, a mit a nagy korszakalkotó esztendő reánk örökségül hagyott s erre a nemzetmentő munkára, első sorban mi protestánsok, magyar kálvinisták nyertünk szent elkötelezést, el nem alkudható hivatást.

Az 1848. XX. t.-c. 3. §-a részleges, szegényes végrehajtásának vajudó folyamán elérteztünk odáig, hogy hűveink elviselhetetlenül súlyos egyházi adóterhe az állam hozzájárulásából lejjebb szállítatik. Egyházi törvényünk az állami egyenes adók 10 %-ában és egy progressive emelkedő személyi adóban állapítja meg a normalis teherviselést. A törvény intentiója tehát az, hogy ennél nagyobb adóval a hűvek ne terheltessenek. Ezt az intentiót ismerik is már elég jól hűveink, a kiket a súlyos adóteher a megélhetés nehezülő viszonyai között kimerített. A végrehajtás során azonban mindinkább arról kell meggyőződnünk, hogy ez a normalis teherviselés csak akkor lesz betartható, ha a legjogosultabb és legégetőbb szükségesség fejlődésnek is útját álljuk, sőt több helyen még a mai állapot terhei és szükségletei sem számíthatnak be a tehercsökkentés alapjába. Ezeket a helyeket tehát a törvényben meghatározott adókulcs már ma is csak merő fikció. A többi helyeken pedig választani kell e kettő között: tartja a gyülekezet magát a törvényes adókulcshoz és akkor megöli az intézmények fejlesztésének még a csiráit is, vagy pedig fejleszti intézményeit a törvényes adókulcson felüli teherrel és ez által az építés munkáját odiozussá, magát a törvényt kétes tisztelet tárgyává teszi. A legfelsőbb végrehajtásnál nem hiányzik a jó akarat, csak az a kár hogy ennek a jó akaratnak a gyakorlása elé oda van állítva egy határ, az előmunkálatok által hibásan számított összeg, a melynek elégtelenségét be látni nem hajlandók az intéző körök. Inkább minden magyarázatnál, értelme-

zésnél és alkalmazásnál a megszorítás álláspontjára állanak, visszaszorítván az egyházak már rég jelentkezett, de a nyomasztó anyagi helyzet miatt ki ne elégíthetett igényeit, mintsem az adócsökkentési összeg elégtelenségével eleve megbarátkozván, a segélyösszeg fokozására tenének elhatározó lépéseket.

Igy lesz aztán szegényynyé a mi örörömünk, keserü a mi nyereségünk, a minek fokozásához hozzájárul még az is, hogy ha a szükséglet oldalán minden jogosult igény elismertetnék is, a fedezeti oldalon több egyház terhére megmarad egy plus, a mi a törvényes adó kulcsot szintén illuzoriussá teszi. Azokat az egyházakat értem itt, a melyekben a hivek a közbirtokok egyéni felosztása alkalmával a közszükségek fedezésére ingatlant bocsátottak az egyház tulajdonába, ezeknek az ingatlanoknak jövedelme, évi hasznóbére, ha be nem számítatik az egyházi adó összegébe, állandóan oly tehertöbblete lesz a hiveknek, a melyet a normalis adó kulcs felett kell viselniök.

Az E. T. III. t.-c. 13. §-ának második utolsó bekezdése azt mondja: „Az egyházközségek által az egyházi közterh megváltására az egyháztagok külön megterheléssel létesített alapok évi jövedelmei is beszámítatnak a segélyt igénybe venni kívánó egyházközségeknek az ezen §-ban megállapított egyházi adó összegébe.“ Hogy a szóban forgó ingatlanok azért nem osztattak fel s azért képeztettek egyház céljaira lekötött alapokká hogy a hivek egészben vagy részben megváltásuk egyházi közterhüket, a mit az ingatlan egyéni felosztása esetén ezen ingatlan jövedelmének megfelelő összegben is kellene viselniök, az kétségtelen. Kérdés, hogy a „külön megterhelés“ fogalma alkalmazható-e ezekre az esetekre? Nézetem szerint a hivek külön megterhelésével két uton létesíthetők alapok: direkt és indirekt uton. Direkt uton aként, hogy a hivekre terhet vettetik ki és ebből létesítetik pénz- föld- vagy érték-alap, indirekt uton pedig aként, hogy közös birtokok egyéni felosztása alá kerülése alkalmával az egyháztagok lemondanak egy részük eső bizonyos rész tulajdonba vételéről és hagyják köz célra gyümölcsözni a közös tulajdont. Mindkét esetben az a cél, hogy az alap jövedelme az adót csökkentse, megváltsa, mindkét esetben csak az egyéni tulajdon, s mindkét esetben hiányában évi adóként kellene kivetni az alap jövedelmének megfelelő összeget.

Ha az ilyen közös birtokban, egyházi alapban hagyott egyéni birtok-tömegek jövedelme

nem számítatik be az egyházi adó összegébe, úgy quasi büntetés sújtja az áldozatkész egyházközségeket áldozatkészességükért, szemben azokkal, a melyek csak évi kivetések útján fedezték a szükségletet. Talán remélhetjük, hogy ezen a visszaságon segítve lesz és annak megszüntetésével a szóban forgó egyházak intézményének fejlesztésére is fordítható lesz megfelelő anyagi erő.

Fájdalom, hogy a mi vigasztalásunkban a reményé mindig a nagyobb rész, nem a valóságé. Az általános felekezeti és politikai helyzet pedig még ezt a reményt is igen sivárrá teszi. Az elvi körzetek teljes összezavarodása, a tömeg tévedés úgy az elvek, mint a gyakorlat terén oly ijjesztő mérveket öltött, hogy valóban már azt kell óhajtanunk, hogy bevallottan is a klerikális reakció kezébe jusson a kizárólagos kormányhatalom, hogy így teljesen felnyitassanak a lehunytt szemek s aztán tömörülhessenek elszánt küzdelemre a szabadelvű nemzeti haladás hivei. Az kétségtelen, hogy a győzelem ez utóbbiaké lesz, de míg harcolni nem kezdünk, addig természetes, hogy győzelemről szó sem lehet. Adna Isten, hogy eljönne mielőbb a teljes felébredés ideje.

Lelkészi értekezlet és egyházmegyei gyűlés Felsőzemplénben.

Folyó évi március hó 30-án S.-ujhelyben tartotta meg a felsőzempléni ref. egyházmegye lelkesi kara szokásos évi értekezletét, másnap pedig az egyházmegye rendes tavaszi közgyűlését.

A lelkesi értekezleten Hutka József értekezleti elnök elnökölt s szép számmal megjelent lelkesek sorában ott üdvözölhettük kedves vendég gyanánt a nagy buzgóságu, közszeretetlen és közbecsülésnek örvendő világi főpapunkat, Dókus Ernő egyházmegyei gondnokot is, a ki maga is élénk részt vett a felmerült kérdések megvitatásában.

Az értekezlet megnyitása előtt Péter Mihály buzgólkodása folytán belépett az O. R. L. E.-be Hutka József esperessel együtt egyházmegyénk lelkesi karának az a kicsiny töredéke is, a mely korábban még nem csatlakozott a belépettekhez. Fejes István saujhelyi lelkes, stb. esperes kivételével, aki különben betegsége miatt az értekezleten sajnálatukra meg sem jelenhetett.

Nem csoda tehát, hogy ha az értekezlet megnyitása után amire a tárgysorozat rendjén első tárgyal az O. R. L. E. elnökének múlt évi október 31-én kelt „Felhívása“ napirendre tüzetett: Sütő Kálmán ért. jegy-

zónék mint előadónak a testületi belépést ajánló rövid előterjesztése után az értekezlet minden vita nélkül egyhangulag belépett az O. R. L. E.-be.

A testületileg való belépést kimondó határozat után tárgyalás alá vétetett ugyancsak az O. R. L. E. elnökének „Felhívása és tájékoztatása,” amelynek alapján Sütő Kálmán ért. jegyző előterjesztései nyomán az értekezlet a következő határozatokat hozta.

Kimondotta az értekezlet, hogy mint ilyen megszűnik s a „felsőmpléni egyházmegyei lelkészi egyesület” nevet veszi fel. Az O. R. L. E.-vel való kapcsolat szem előtt tartásával készitendő alapszabály-tervezet megszerkesztésével Hutka József esperes, ért. elnök elnöklete alatt Péter Mihály, Virág József ért. tagokat és Sütő Kálmán ért. jegyzőt hizza meg. Az O. R. L. E.-be választmányi tagul a maga részéről Virág József ért. tagot választja meg.

Az értekezleti pénztár kezelésével megbízott egyházmegyei dékánt utasítja, hogy az értekezlet mint testület részéről annak pénztárából 6 korona évi tagdíjat az O. R. L. E. pénztárának a címére küldje el. A prot. sajtó céljaira a hívek körében gyűjtést indít.

Majd az 1907. szept. 18-án Bpsten tartott O. R. L. E. gyűlés határozata folytán a lelkészi fizetések 2400 kor. alapfizetésre való felemelése és a 200—200 korona ötödéves korpótlékok megadása tárgyában megküldött memorándumot tárgyalva az értekezlet, az ahoz való hozzájárulást egyhangulag kimondotta. Az indoklásnál azonban elegendőnek tartja a történelmi jogot hangsúlyozni.

Népiskolai jutalomkönyvek gyanánt való beszerzésre a „Koszoru” füzeteket és az új szöv. kis bibliát ajánlja az értekezlet az egyházmegyének. Az O. R. L. E.-t pedig megkeresi aziránt, miszerint kérje fel a Prot. Irod. Társaságot, hogy a „Koszoru” füzeteknek legalább a felerészét a gyermeki lélekhez mért tartalommal adja ki.

Egy gyakorlati kérdés s pár inkább helyi érdekű tárgy megbeszélése és elintézése után az értekezlet véget ért s utána nyomban a számvevőszék ülésezett.

Másnap délelőtt tartatott meg az egyházmegyei gyűlés Hutka esperes és Dókus Ernő e. m. gondnok elnöklete alatt. A gyűlés megelőzőleg istenisztelet volt a ref. templomban, amelyen Román Enő nagytoronyai lelkész imádkozott. Istenisztelet végeztével a lelkészi lak tanácstermében gyűltek össze a közgyűlés tagjai, ahol is a gyűlést Dókus Ernő egyházmegyei gondnok nyitotta meg, miután előbb szívélyesen üdvözölte a megjelenteket és sajnálkozását fejezte ki Fejes Istvánnak betegsége miatt való távolmaradása felett s viszont abbéli reménységének adott kifejezést, hogy a Gondviselés eme nagy emberünk egészségi állapotát mielőbb jóra fordítandja s ismét lehetővé teszi rá nézve,

hogy szokott buzgalmával, közismert bölcsességével, széles látkörével ismét ott forgolódhassék anyaszentegyházunk ügyeinek intézése körül.

A tagok igazolása után Hutka József esperes olvasta fel évi esperesi jelentését, amely hü képét nyújtotta egyházmegyénk egy évi életének. Megemlékezett többek között arról, hogy egyházmegyénk összes egyházi és iskolai megünnepezték a múlt év jun. 8-án a királykoronázás 40 éves jubileumát. Elparentálta az egyházmegye múlt évi halottait: Bessenyei István világi tanácsbíró és Soltész Gyula kisazari lelkészt, indítványozván, hogy az elhunytak családja előtt fejezze ki az egyházmegye részvétét. Jelentette, hogy gróf Anrassy Dénes a bánóci ref. iskolára 1000 koronát adományozott, s indítványozta, hogy fejezze ki az egyházmegye a jócselekedetekben soha meg nem restülő grófnak jkőnyvi köszönetét. Jelentette továbbá, hogy Tusán a hívek a templomot ujjaépítették, új orgonát, harangot szereztek be mintegy 22 ezer korona költséggel s a szentelési ünnepély az egész környékről egybesereglett nagyszámu intelligens közönség részvételével tartatott meg. M.-Izsépen pedig egy róm. kath urnó állítottatott orgonát 2240 korona költséggel. A tussai egyháznak elismerését fejezte ki az esperes, az utóbb említett urnőnek pedig jkőnyvi köszönet kifejezését indítványozta. Sajnálattal jelentette, hogy a homonnai egyház nagybuzgóságu és széptehetségű lelkésze ottan lelkészi állásáról lemondott, a mennyiben az alsó-zemppléni egyházmegyében Nagyrozvágyra választatott meg lelkészszé. Ugy az esperes, mint az egyházmegyei gondnok meleg elismeréssel emlékezett meg a távozó érdemeiről, a mit az utóbbi szívből jövő szavakkal köszönt meg. Köszönetét fejezte ki az esperesi jelentés Dókus Lászlóné urnőnek, aki Szöllöskén a harangszentelési ünnepély alkalmával a keresztanyai tisztet elvállalta.

Az egyházmegyei közgyűlés az esperesi jelentést tudomásul vette, az ebben foglalt indítványokat elfogadta s a jelentésnek az egyházmegyei gyűlés jkőnyvében egész terjedelmében való kinyomatását elhatározta.

Dókus Ernő e. m. gondnok indítványa folytán kimondotta az em. gyűlés, hogy miután az egyházlátogatók az e. látogatási jegyzőkönyv megszerkesztésénél nem egyöntetűleg járnak el: felír az egyházkerülete, hogy adjon ki a kerület egy oly egyházlátogatási utasítást, amely lehetővé tegye az e. látogatási jkőnyvek egyöntetű szerkesztését. Nevezetesen szerkesztessék a kerület úrlapokat, amelyekbe az adatok az egyes egyházak illetőleg bevezetessenek.

Ezután Péter Mihály papi főjegyző tett jelentést a Diószeghy János lemondása folytán megüresedett világi tanácsbírói s az Isépy Zoltán főjegyzővé választása folytán megüresedet világi aljegyzői állásra beadott

szavazatokról, melyek eredményeként világi tanácsbíróvá 21 szavazattal Thuránszky Tihamér, világi aljegyzővé pedig 24 szavazattal dr. Besseney Zenó választott meg.

Ugyancsak jelentette, hogy egyházmegyei tanító képviselőkké Karakó Ferenc és Kormos Gerő tanítók választottak meg.

Dr. Besseney Zenó, majd Fidler bánóci tanító eskütétele következett ezután. Aztán pedig Sütő Kálmán papi aljegyző terjesztette elő a lelkészi értekezletnek az egyházmegyét érdeklő határozatait, melyek elintézése után az O. R. L. E. 1907. szept. 18-án tartott nagygyűlés által az 1848. XX. t.-cikk végrehajtása tárgyában hozott s egyházmegyénknek hozzájárulás végett megküldött határozatahoz egyházmegyénk is egyhangulag hozzájárult.

Dókus Ernő részletes előterjesztése arra nézve, hogy a feloszlatni határozott egyházmegyei gyámügyi tőkéből az egyes lelkészekre szolgálati év és a tett befizetések arányában mennyi esik és hogy ezen összegeknek az egyes lelkészek országos lelkészi nyugdíjintézeti belépési járulékaiból való bevonása után mennyi lesz évente, — 5 évre felosztva, — az egyes lelkészek által fizetendő orsz. lelk. nyugdíjintézeti belépési járuléka? helyessé vetetett tudomásul s a gondos és fáradságos munkálatára Dókus Ernő e. m. gondnoknak az egyházmegye köszönetet mondott.

A számvevőszék jelentése tudomásul vétetett s a dékának a felmentés megadatott. És amennyiben egyházi törvényünk dékán nevet nem ismer: Dókus Ernő indítványára kimondatott, hogy az e. m. dékán nevet. pénztárnok névvel cseréli fel az egyházmegye. A számvevőszék lemondása folytán az újjáalakítás akként történt meg, hogy annak tagjaiul a régiak választottak meg újra. Dókus Ernő gondnok azonban magára ézve inkompatibilisnek találván a számvevőszéki elnökséget, helyette elnökké Dókus László tanácsbíró választott meg.

Az esperesnek az iskolák állapotáról szóló részletes jelentését tudomásul vette az egyházmegye s a hiányok pótlására a szükséges intézkedéseket megtette. Csernátón nincs okleveles tanító. A minisztérium sürgetése s az esperes utasítása folytán az állásra a pályázat ki lett hirdetve. 7 okleveles pályázó jelentkezett. Mikor azonban a választásra került a sor: a presbytérium a szavazást megtagadta, azt mondván, hogy ő a jelenlegi tanítóval teljesen meg van elégedve. Az egyházmegye utasította az esperest, hogy az oklevél nélküli tanító 15 nap alatti, ha kell karhatalommal való elmozdítása iránt tegye meg a szükséges lépéseket, az egyház presbytériumát pedig, hogy az állást azonnal okleveles tanítóval töltsse be.

Deregnőn szintén nincs okleveles tanító. A vár-

megei közleg. bizottság a miniszter közbelépésére a jelenlegi oklevél nélküli tanítót elmozdította állásától, az egyház azonban a minisztériumhoz felebbezett. A döntés azonban még nem történt meg, s így az egyházmegye kénytelen lesz a döntést bevárni.

Három vallástanítási fuvardij tárgyában beadott kérvény kedvezőleg intéztetett el. Az adóságokkal küzdő történelmi nevezetességű kis Borsiba a tanítói belsőség eladása tárgyában küldöttség fog menni Kádár János papi s Dókus László világi tanácsbírók személyében. Kisbári paplaképités céljaira 3000 korona kölcsönvételére kapott engedélyt. A tanügyi választmánynak a népiskolai tankönyvekre s taneszközökre nézve beadott véleményes javaslata a kerületre felterjesztetik. Az egyházmegye egyházainak anyagi állapotáról, az egyházfenntartási alapokról, parochiális könyvtárakról való részletes kimutatás és jelentés tudomásul vétettek, s az utóbbira nézve mutatkozó hiányok pótlására a szükséges intézkedések megtétettek.

A tavaszi egyházkerületi gyűlésre elnökség mellett kiküldettek: rendes tagokul Kádár János, Virág József papi tanácsbírók és Péter Mihály főjegyző, Dókus László, Nemes Lajos világi tanácsbírók és Izsépy Zoltán főjegyző. Póttagokul: Tudja Mihály és Kozma Antal papi tanácsbírók.

Az iskolalátogatók számát egészítette még ki az egyházmegye s miután az e. ker. tanügyi bizottsági tagul tanítói részről Karakó Ferencet választotta meg, több kisebb jelentőségű ügy elintézése után a gyűlés véget ért. Délben közebedre gyűltek össze a gyűlés tagjai, melyen a szives házigazda Dókus Ernő volt. Az ebéd alkalmával számos felköszöntő hangzott el, melyek közül legyen elég megemlítenünk a Dókus Ernőét, aki elismerve az egyesülésben rejlő erőt, mint mondá: örömmel üdvözl minden oly mozgalmat, mely az anyaszentegyház felvirágoztatását, megerősítését célozza. S miután mint tudja, ezt a célt tüzte maga elé a lelkészi egyesület is: kívánja, hogy ezt a célt minél határozottabban szolgálja s működése váljék az anyaszentegyház javára. És megemlítjük a Sárospataki Ref. Lapok felelős szerkesztőjét dr. Rácz Lajosét, aki mint mondá, az egyházmegyei gyűlés lefolyásából örömmel győződött meg afelől, hogy az ORLEÁNISTA mozgalom hívei, akik elméletben a materialismust hirdetik, a gyakorlatban nemes, ideális eszmék szolgálatában állanak s jó egyetértésben a világi elemmel ily eszmék megvalósításáért küzdenek. Erre a dikcióra egyikünk sem látta szükségesnek a feleletet.

Sütő Kálmán

e. m. papi aljegyző.

A debreceni ref. egyházközségnek parochialis körök szerinti felosztása.

Debreceni ref. egyházunkban 1908. évi január 1-ső napján volt a ref. vallásu lelkek száma, az egyház anyakönyvezető lelkészi hivatalának kimutatása szerint, 52,898, az egyházi adó fizetésére kötelezett egyháztagok száma pedig az egyház számvevői hivatalának összeszámítása szerint 11,847.

A debreceni ref. egyház a presbyterium legutóbbi gyűlésének határozata szerint a következő parochialis körökre osztatik:

1. Csapó-utcai kör, lélekszám	10,152,	adózók száma	2,275
2. Péterfia utcai kör,	9,294,	-	2,083
3. Hatvan-utcai kör,	9,091,	-	2,073
4. Piac-utcai kör,	6,526,	-	1,454
5. Varga-utcai kör,	8,977,	-	2,011
6. Kossuth-utcai kör	8,858,	-	1,984

együtt lélekszám 52,898, adózók száma 11,847

7. Ispotályi kör a már felépített szegényházakra s építendő arvaházakra, ezeknek felügyeletére és fejlesztésére tekintettel az eddig is az ispotályhoz csatolva volt városi területek és külsőségek részére.

Addig azonban, míg a Varga-utcai kerületben templom és papilak lenne építhető s ott a parochialis kör különállóan szerveztethetnék: a Varga-utcai kör az ispotályi körhöz csatolatik.

Ennek a het parochialis körnek a vezetésére a lelkeszek úgy osztatnak be, hogy a Peterfia kört fő-tiszt. püspök ur helyett Dicsőfi József, a Hatvan-utcait Janosi Zoltan, a Piac-utcait Kiss Albert, az ispotályit és a hozzácsatolt Varga-utcait — ez utóbbit ideiglenesen — Könyves Tóth Kálmán, a Kossuth-utcait Szele György s a Csapó-utcait egyelőre fő-tiszt. püspök ur felügyelete alatt, egy állandó vallastanító lelkész vezetik. Ha azonban a Csapó-utcai részen a közeljövőben felépíttetik az odatervezett új templom és papilak: itt egy rendes lelkészi állás szerveztetik s akkor ez a lelkész veszi át az utóbb említett parochialis kör vezetését.

A parochialis körökkel egyidejűleg a presbyterium szervezni szándékozik egyelőre negy állandó vallastanító lelkészi állást megfelelő fizetéssel és lakáspénzzel. Az ezen állásokra alkalmazandó vallastanító lelkészek közül egyik a Csapó-utcai templom és papilak felépüléseig, fő-tiszt. püspök ur felügyelete alatt, vezeti a Csapó-utcai parochialis kört s végzi vasárnapokon és ünnepeken délelőtt a Csapó-kertben az istentisztelettel járó lelkészi szolgálatot; a másik a Varga-utcai részen fentebb jelzett templom és papilak felépítéseig Könyves Tóth Kálmán, illetve az ispotályi lelkész, felügyelete alatt segédkezik az összeesatolt ispotályi és Varga-utcai körök vezetésével járó teendőknél s végzi ugyan-

addig a Homokkerti imaházban vasárnapokon és ünnepeken délelőtt tartatni szokott istentiszteletekkel járó lelkészi szolgálatot;

lásoktatás és konfirmációra előkészítés — az egyház elemi iskoláinak kivételével — mindazon iskolákban, amelyekben ilyen alkalmaztatásuk szükségesnek mutatkozik, úgy azonban, hogy egyik-egyik heti óráinak száma 20-nál több nem lehet.

Elhatározta továbbá a presbyterium, hogy az ispotályi templom hajója, mely a külső terepszinhez mérten már is alacsony s az ispotályi terület küszöbön álló feltöltése következtében még mélyebbre sülyed, emeltessek feljebb, annyival inkább, mert éppen erre való tekintettel a torony falazata, a legutóbbi javítás alkalmával már meg is magasított, továbbá, hogy a Csapó-utcai részen tervezett új templom és papilak építtessék fel.

Hasonlóképen elhatározta, hogy az egyház által fenntartott elemi iskolák, — 65 tanító és 65 tanterem, — a fentebb tervezett parochialis köröknek megfelelő csoportokban osztassanak be már az 1908—9. iskolai év kezdetére, mindegyik iskolacsoport elére pedig megfelelő tiszteletdíjjal s az illető parochialis kör lelkészének felügyelete alatt egy-egy igazgató tanító állíttassék, akinek teendője lesz az illető iskolacsoportok közvetlen s mindennapi felügyelete mellett az annak igazgatásával járó írásbeli és egyéb dolgok végzése. Az iskolaszéki elnöki tisztség az összes iskolacsoportok felett az egyöntetű vezetés szempontjából megmaradna; ellenben az iskolafelügyelői alias az igazgatótanítóságok szervezésével — mivel teendőit ezek vennék át — megszűnnék.

Végül elhatározta, hogy a presbyterium és egyházközségi közgyűlés tagjai a parochialis körök tanácsába arányosan osztassanak be.

E határozatok fogantatása végett a presbyterium:

a) megkeresi Debrecen város tanácsát, hogy a Csapó-külvároson, az Arpad téren, a templom és papilak helyét kijelölni és egyházunk tulajdonába átbocsátani sziveskedjék;

b) küldöttséget küldött ki az Ispotályi templom hajójának feljebb emelése és a Csapó-utcai templom és papilak építésének előkészítésére és felhatalmazza ezt a küldöttséget a tervrajzok és a költségvetés elkészítésére;

c) felhívta az iskolaszéket, hogy az iskolacsoportok beosztására, az igazgató-tanítók teendőire és hatáskörére nézve, de azon az alapon, hogy az igazgató-tanítók osztályvezető tanítók maradjanak, szabályzatot készítsen be és terjesszen be olyan időben, hogy az új rend a jövő iskolai év kezdetével már életbe léptethető legyen.

IRODALOM.

Szertartási beszédek és alkalmi imádságok.

(Folyt. és vége.)

Hogy e beszédek között melyik a legértékesebb a legszebb, bajos volna megmondani. Annyi azonban bizonyos, hogy a közönséges esketési beszédek többet érők, mint az alkalmiak, melyekből különben csak 5 van a kötetben.

E beszédekben látjuk különösen Jánosinak nagy olvasottságát. A biblia és énekes könyvön kívül nagy bravurral alkalmazza, de nem mindig szerencsésen a profán irodalom gyöngyeit. Kedvec költői: Madách, Arany, Shakespeare, Petőfi, Tompa, Vörösmarty, Mester a bibliai képek festésében (90, 104, 105, stb. 1.) Űgyesen használja fel a ker. legendákat, a görög és római hitregéket (77, 87, 111, 118. 1.) a régibb és újabb bölcsészek, hittudósok, jogászok, nézetét, hol elmentését, hol erősítését az ő állításainak.

Nem kisebb elismerés illeti meg az alkalmi imádságokat. Mint imádságíró Jánosi már ismeretes előttünk, halotti imádságai révén. Ezekben is ugyanazon jelességeivel találkozunk. Itt látjuk különösen Jánosit, mint költőt, mely tulajdonsága nemcsak a gondolatok magas röptében, színes nyelvéhez, hanem a formában is jelentkezik. Nem versek ugyanez imádságok, csengő-bongó rímekkel, de a rithmus lüktetése, a jambusoknak szabályos hullámvázása a legtöbb helyen érezhető. Igaz, hogy ez magában véve még nem költészet, de kelleke annak s ha a költészeti külső költői gondolatokat vesz körül s ha a ruhában költői lélek él, ez már igenis költészet.

Sokan nem szeretik az imádságoknál a költői formát. Én szeretem és helyén valónak tartom. Nem azt mondom ezzel, hogy tehát az imádságokat csak kötött alakban kell írni, nem a világért sem; csak annyit, hogy a kötött forma nincsen hátrányára az imádságnak, sőt szebbé, tömörebbé teszi azt.

Az imádság már magában véve is költészet, a szív költészete, a lélek örökvágya Istenhez. S én nem értem, hogy miért ne jelenhetnék meg Isten előtt a lélek a legszebb köntösben, a szív tisztaságához illő nemes öltözetben? Nincs-e költői forma különösen prófétáknál, Dávidnál a gondolatok parallelismusában? Legnagyobb imádság iróink egy Révész, Szász K. sőt még Szikszai és Baksai vagy az újabbak közül Könyves Lóth Kálmán, Lukács Ödön, P. Cinke, sőt tudtommal Dicsőfi is nem használják-e a kötött formát, vagy legalább a rithmus lüktetése nem érezhető-e nálunk? A mi szép, az szép. A lényeg az, hogy mesterkeltté,

keresetté ne válják s ne legyen hátrányára a gondolatok természetete folyásának. Nem mondom, hogy Jánosi imádságaiban semmi kifogásolni való nincsen, de a mi van, az bizonyára nem a rithmus, nem a jambus rovására irandó.

Ez imádságok költői alkotások. Egy keresztyén költő pap lelkének termékei. Azt viszi Istenelé, a mi szívének, lelkének legdrágább kincse: hitét, buzgóságát, szeretetét. Szép különösen a márc. 15-iki imádság, telve mély gondolatokkal, a haza izzó szerelmével, az Istenben bizó lélek erejével. De még ennél is szebb a kötet legutolsó imádsága, mert ebben még több van az imádkozó lélek bensőségéből, az Isten iránti hit életető melegéből.

Lássuk most a hibákat, mert hiszen azok is vannak és ezeket egy olyan írónak mint Jánosi, meg kell mondani.

Hibának tartom, hogy nincsenek e kötetben keresztelési beszédek, vagy talán azok egy egész kötetet kitesznek? Hibának tartom, hogy az a 8 imádság még ebbe a kötetbe került. Megfelelőbb helye lett volna azoknak akár az ünnepi, vasárnapi imádságok között. Mert gondolom, hogy még ilyeneket is kapunk Jánositól. Hiba, hogy az urvaesorai beszédek között nincsen új kenyéri és bőjti beszéd. No de ezek csak inkább külsőségek, a teljesség rovására esnek, a kötetben levők keretéből, értékéből mit se vonnak le.

Valóságos hiba azonban már az, hogy Jánosi a bibliai ciratumokat, még ha idézőjel közé teszi is azokat, nem a közkezen levő biblia szövegével egyezőleg használja. Több helyen összevettem e nemü idézeteit úgy a revideált biblia szövegével, mint a régebbi kiadásokkal s úgy látom igen sok helyen egyikkel sem egyeznek meg az ő idézetei. Szerintem ez nem helyes eljárás. Nem mondom én hogy a biblia nyelve szent és sérthetetlen, — hiszen a betű megöl, — hogy annak a fejlődő, haladó nyelvhez, irodalmi izléshez simunia nem kell, de e simitást kiki a maga gusztusa szerint nem teheti. Ha ez mindenkinek szabadságában állana: úgy klforgatnák sokan eredeti mivoltából, hogy idővel rá se ismerhetnénk. Törvénynek tartom: a közkezen forgó biblia szövegén változtatni senkinek sem áll jogában. (Ennek oka az, hogy Jánosi az eredeti szöveget használja. Szerk.)

A különbség feltüntetésére álljon itt néhány idézet: Zak. 9, 9. (Jánosinál 6. 1.) Gal. 3. 28. (Ján. 7. 1.) Mát. 28. 19. (Ján. 9. 1.) 2. Krón. 15. 2. (Ján. 13. 1.) Ján. 3. 16. (Ján. 45. 1.) Ézs. 12. 3. (Ján. 61. 1.) 1. Móz. 2. 18. (Ján. 71. 1.) Péld. 15, 17. (Ján. 77. 1.) 1. Kor. 3. 11. (Ján. 89. 1.) Jel. 2. 10. (Ján. 3. 16. Pred. 4. 9—10. (Ján. 137. 1.) Máté 10. 16. (Ján. 144. 1.) Zsolt. 37, 25. (Ján. (Ján. 144. 1.) Máté 5. 6. (Ján. 170. 1.) Ézs. 40, 6—8. (Ján. 214. 1.) Im ezeken a helyeken, de

meg másutt is az idézet sem a revideált, sem a régebbi biblia szövegével nem egyezik. Nem mondom én, hogy Jánosié itt-ott nem reszketősebb s nem inkább hü az eredeti szöveghez, de mégsem tartom helyesnek a tetszés szetinti változtatást.

Kifogásolom a profán írótól, költőktől vett verses idézeteknek oly gyakori használatát. Különösen a konfirmációi, urvaesorai beszédekben és az imádságokban. Nem mindig illenek azok oda. A hangulat komolyságát, az ünnepi ábitatot sem emelik, sőt nem egyszer zavarólag hatnak. Különben is nincsen Jánosinak arra szüksége, hogy oly bő marokkal szórja a más virágait. Van az ő lelkének elég virága, elég gondolata. Hagyja ezt a szokást ő csak azoknak, a kiknek a foltot foltozniok kell. De meg tudja ő azt jól: „kinek virág kell, nem hord rózsaberket.”

Van némi kifogásom a nyelvezet tulságos virágossága ellen is. Igaz, hogy virágból lesz a gyümölcs, de Jánosinál már inkább a gyümölcsöt keressük, mint a virágot. Nem kezdő, kiforrott írói egyéniség már ő. Hagyja el hát azt a sok epitheton ornanst, sokszor erőltetett képet, csak nyer vele. A kép csak úgy jó, ha világosít, nem pedig homályt támaszt. A tulhalmozott ékesség könnyen dagálylyá vagy mint Arany mondá szó puffá válik. Ez pedig se nem szép, se nem fenéges.

No de mindezek elenyésző csekélységek a kiváló jelességek mellett. De meg kellett mondanom, mert a szép tiszta ruhán a legkissebb folt is szembe ötlük.

Most már summázhatunk.

Jánosiban megvannak mindazon tulajdonságok, melyek egy vérbeli íróban megkívántatnak. Gazdag a gondolatokban. Mester a compositióban. Művész a nyelv kezelésében. Szelleme magas röptű, lelke fenkölt gondolkozásu, szive tele Isten és emberek iránti szeretettel, ker. hittel, élő reménységgel. Munkássága tanit, épít és gyönyörködtet. Ránk nézve nyereség!

Ó—r.

Megjelent könyvek. Annak a tartalmasabb és mozgalmasabb életnek megfelelőleg, a melyet napjainkban élünk hatása látszik a könyvpiacra is. Egymásután vesszük a prot. írók műveit és kiadványait minden téren.

Dr. Jászy Viktor hatalmas *Közigazgatása* után, most jelent meg a debreceni ref. jogakadémia másik tanárjának dr. Kun Béla sok fontos és bennünket közelebről érdeklő munkája. A *magyar ref. egyházalkotmányról*. Nagy értékű munka ez, melynek ismertetésére visszatérünk s melynek szép kiállítása a Debreceni Prot. Lap nyomdáját (Faragó Györgyöt) dicséri. A 350 lapra terjedő műben nincs értelem zavaró sajtó

hiba és minden jegyzet (sok van pedig nagyon) a megfelelő lapon található és sehol nem vitetett átal. A könyvet Hegedüs és Sándor adta ki s 7 koronáért a prot. kiadványaival magának első helyet kivívott cégnél rendelhető meg.

A legnagyobb érdeklődésre tarthat számot *Zsinszky Mihály* v. államtitkár v. b. t. t. aktuális munkája a 48. XX. t.-c. keletkezéséről és az idők szereplőiről. Az illusztrált füzet a Luther társaság kiadásában jelent meg és ára 2 korona. Melegen ajánljuk e műveket olvasóink figyelmébe.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Történeti idők.** Az ultramontánok a lelkiismeret szabadságára hivatkozással felmondták az állam törvényeit, ezen cím alatt hadat toborzanak és háborút kezdenek a többi felekezetek, a magyarság, az állam, az emberi haladás ellen. Az országos hatóságok, országgyűlés, miniszterek a trón elleni küzdelem miatt hamis helyzetbe kerülve tehetetlenül állanak velök szemben. Ily körülmények között minden hazáját és szabadságát szerető embernek kezet kell fogni egymással és egyesülni kell a közjó érdekében. Ez a testvéri kézfogás első sorban nekünk magyar protestánsoknak kötelességünk, a kik vallási elveink, erős meggyőződésünk miatt elváltunk egymástól, de a kik a magyar haza és szabadság oltalmazására mindig szívvél-lélekkel kiszállottunk. Most is ilyen kiszállásra van szükség, ezért történeti pillanatnak kell tartanunk azt az időt, a melyben a tiszavidéki ág. ev. és az alsószabolcsi ref. egyházmegyék papsága közös értekezletben egyesültek, együttesen gyűléskeztek és a 48. XX. t.-c. védelmére egy szívvél és lélekkel felállottak. Lélekemelő volt ez alkalom, melynek jelentősége jóformán csak a helyszínén és a megtörténés alkalmával látszott meg egész nagyságában.

Ime az unióval, a prot. szövetséggel felülünk a jezsuita hadjáratra és Barkóczi-féle ultramontán törekvésekre. Azt érezzük, hogy veszedelem van készülöben s e veszély érzete össze kényszerít bennünket. A mit nagy lelkek terveztek s a mi után nagy szívek óhajtoztak, a protestáns uniót így hozza létre az ultramontanizmus, a hazát fenyegető vallási türelmetlenség veszedelme. Így lesz a rosszból jó, és így jó

ki a keserüségből az édes. Nem tudom kinek az eszméje volt a két prot. egyházmege együttes gyűlése. Akárkié, nagy dolgot mivel és Isten volt ő vele. Eldöntötte a prot. szövetség kérdését. Mint az első keresztetek mondták nekünk is ezt kell mondanunk: *Isten akarta, ezt.* A prot. szövetség létesült, siessenek a vezérek, hogy idejében formát, ruhát szabhassanak neki, mert a megmozdulást nem tartóztatja fel már semmi. Nagy történeti időket élünk, mindenki vegyen lelket magának. Az idők új teljessége ez. A megváltó eszme, az életet teremtő s fentartó erő megszületett és bevonulását tartja a szivekbe. A protestánsoknak, a magyarság fiainak felekezeti különbség nélkül való uniója és testvéri frigykötése ez. Fogadjuk üdvriadallal és hozsánnával. Az Ur sugallta ez eszmét, az Ur küldte nekünk e segítséget. Áldott a ki jött az Urnak nevében.

— **Farkas és a bárány.** Az ultramontán kath. hazafiátlan szóvivők e régi mese motívumait használták fel a még viszonyaink között is feltűnő és szvencsétlen Barkóczy eset alkalmával. Még ők verték a mellüket és nekik állott tenebb. Nem védtek az együgyű embert, a kit fanatizmusa megtevesztett, hanem egyenesen igazolták es ejarását a kath. férfiu példányképeül szögezték le. Habeant sibi! Állapitassék meg hogy az állam és a haza érdekeinek megtapodását az ultramontán lelkiismeret követeli. Legyen példa a megtévelyedett magas hivatalnoknak esetlensége s helyezték kath. testvéreink vallási érzéseiket, izlésüket az állam törvényei felé. De ne foglalják le maguknak a magyar nevet és ne kérkedjenek hazafiságukkal. Az a ki elébb pápista azután néppárti és csak harmadik vagy negyedik sorban állambivatalnok és allampolgár, a nemzetiségi tuzónál nem teljebbvaló. A lelkiismeret nagy hatalom, de az nem lehet bírāja az állam törvényeinek és nem is lelkiismereti szabadság ez, mely nyegle módra az állam ellen tüntet, hanem esellenség, vétkes könnyelműség vagy egyenesen nyílt lázadás. Ez alapon minden kath. hívő tiszteletlen lehet maga a kath. egyház ellen is. De ujabban ilyen dogmákkal tetszeleg magának az ultramontanizmus. Azt mondja a szülék szabadsága és a gyermekek vallásának elalkuvását érti alatta. Azt mondja lelkiismereti szabadság és az állam érdekeit sérti. De éppen e magaviseletével ad jogot arra, hogy e mindnyájunk érdeke elleni irányzatnak ellene álljunk és azt a tojás táncot a melylyel ez ügyet államférfiaink kezelték, elitéljük és lesajnáljuk.

Nyomorult állapotban lehet az ország, hogy egy miniszternek sem lehet a magáról megfeledkezett tisztviselőt megfenyíteni, csak azért mert az megeszi a szénát.

— **Kenessey Béla beiktatása.** Szép ünnepély keretében ment végbe az erdélyi ref. egyházkerület új püspökének Kenessey Bélának beiktatása f. hó 7 és 8-dikán Kolozsváron. Az ünnepély fényét emelték a testvér egyház kerületek küldöttei (Tiszántult Fráter Barna egyházmegei gondnok és Dávidházy János esperes képviselték), a helybeli vallás felekezetek s a város notabilitásai, különösen pedig az erdélyi ref. egyházmegek esperesei, gondnokai lelkészei, megjelent alkotó tagjai és a beiktatott új püspök beszéde.

E beszéd magasan kiemelkedik a szokásos beiktatási beszédek között s erős vallásos tartalmával hat. Bizonyságot tesz arról, hogy Kenessey elsősorban az egyház legbensőbb lényegére az evangeliomi vallásos hitre óhajtja fektetni munkásságát. Csak helyeselni lehet e törekvést, ha az nem a ref. egyház felekezeti jellemének elhomályosításával jár s a közös keresztény hitigazságok érvényesítését tűzi ki célul. A gyűlés elnöke Baró Bánfiy Dezső volt, kit betegsége sem tartott vissza attól, hogy egyháza iránti kötelezettségének, magas főgondnoki tiszteinek eleget tegyen. Megnyuvással nézünk erre a nagy emberünkre és tiszteletteljes hódolattal akkor is, ha célul kitűzött elveit más uton törekszünk esetleg megvalósítani. A közgyűlés alkalmával töltötték be a kerületi püspök várományos főjegyzői hivatalát is megválasztván jegyzőnek és püspöki várományosnak Nagy Károly theol. tanárt. Az előző h iradások után némileg váratlanul jött választáshoz a legnagyobb örömmel gratulálunk. A beiktatási ünnepélyen a Dunántuli egyházkerületet Antal Gábor püspök és gr. Tisza István főgondnok képviselték.

— **Széchenyi István.** Most, hogy egy fiatal magyar mágnás sok millió dollárral új asszonyt hozott magának, nagyon sokszor felmerül lapjainkban ez a név. Az embereket elbűvöli a sok pénz s mint a purdék a falu végén, szivesen hánynak cigánykereket a boldog halandók előtt és még az őseiket is észreveszik. Széchenyi Istvánnal is több író foglalkozik s különösen pápista atyánkfiai foglalták le maguknak a legnagyobb magyart. Ebben a szerepkörben különösen az u. n. Széchenyi-társaság tetszik nekünk. Ez az ifjusági ultramontán szel-

lemű egyesület, melyet köztünk légyen mondva Darányi Ignác ref. főgondnok mostanában meleg ajánló soraival tüntetett ki — Széchenyiben a mágnást és a kath. hívőt látta meg csupán, és a grófot benne feudálisnak, a hívőt meg ultramontánnak tette meg és sajátságos szociális tevékenységének így vette őt alapul. Mások is követik őket ezen a nyomon s még megérjük, hogy ez az igazi nagy emberünk maholnap egyszerű felekezeti alakká változik és a nagy reformerről, a szabad gondolkozásu, magyar érzésű nagy emberről mindenki elfelejtkezik. Hogy ez ne történhessék, nekünk is foglalkozni kellene Széchenyi Istvánnal s ime ezt cselekszi dr. Gergely György máramarosszigeti jogakadémiai tanár, ki a rámozolt szent festék alól szépen kitisztítva bemutatja a legnagyobb magyar igazi képét. A sikerült rajz egy felolvasásnak volt tárgya, mely köztetszést aratott s mely ismét egyik jele a dr. Gergely György fáradhatatlan munkásságának.

— **Adomány egy templomnak.** Darányi Ignác földmivélsügyi miniszter a tiszántuli egyházkerület kebelebe tartozó kunágottai ref. templom helyreállítására 5800 koronát adományozott.

— **A tiszántuli református egyházkerület püspökétől.** (A Nagytiszteletű Esperes uraknak.) Tiszántuli református egyházkerületünk ez évi közgyűlését elnök társam ő méltóságával történt közös megállapodás folytán debreceni főiskolánk dísztermében május hó 20-án délelőtt 9 órakor nyitjuk meg. A Nagytiszteletű Esperes urakat előértekezletre az előző nap, tehát május 19-én d. e. 9 órára a főiskolai kistanácsterembe meghívom. A közgyűlési tárgyakat, mivel azok legnagyobb részben nt. Esperes urak útján egyházmegyénkről még ezulán terjesztetnek fel, megjelölni nem tudom; fontos tárgyakat szolgáltatnak az egyh. ker. pénzügyi, tanügyi, főisk. igazgatótanácsi bizottsági előkészítő gyűlések s ha sikerül megfelelő formában előkészíteni, legfontosabb tárgya lesz gyűlésünknek a debreceni egyetem ügye. Ez alkalommal a Nagytiszteletű esperes urakat arra kérem, hogy úgy a közgyűlési, mint a bírósági tárgyakat iratjegyzékbe véve és leltározva május hó 5-dik napjáig hivatalomba beküldeni méltóztassanak, hogy az ügydarabok a jegyző és előadó uraknak kioszthatók és megküldhetők legyenek. A május 5-dike után érkező ügyek a tárgysorozatba felvételni nem fognak. A Nagytiszteletű Esperes urak pontos intézkedését ismételtlen kérve; Teljes tisztelettel s

Isten minden áldásának kívánásával vagyok Debrecen, 1908. április hó 9-én. A püspök.

— **Egy chinai hittérítő Budapesten.** Müller Frigyes prot. hittérítő a mult héten a fővárosban járt. Müller Khinában térít és Budapesten több helyen tartott előadást tapasztalatairól. Így a Lorántffy Zsuzsanna egy hétfői varró-óráján elmondta, mint kezdte egy benszülött kínai a térítést az ország belsejében, a hova idegeneket nem engedtek be. Az a már züllött kínai a határszélen hallotta egy európai misszionárius beszédét, megtért, hazament szülőfalujába s ott olyan erővel térített, hogy egész gyülekezetet alapított, mielőtt európai bejutott volna az országba. Elmondta aztán Müller ur, hogy csak mennyi küzdelem árán sikerült az első keresztyén templomot megépíteni, de ujabban haladt a térítés s már több mint 100,000 keresztyén van Kinában.

— **Tulságos előzékenység.** Nagy volt eddig a panasz ránk, hogy nem voltunk elég udvariasak. Ha megoldassa valaki az alábbi két körlevelet el kell ismerni, hogy tulong-tul is megjavultunk. I. A debreceni m. kir. Tankerület Főigazgatósága. 219. szám. Hivatkozással a nagyméltóságú közoktatásügyi Miniszternek 17649/1908. sz. a. a Hivatalos és a Tanáregyesületi Közlönyben is megjelent rendeletére, mely a jelen tanévtől kötelezőleg elrendeli az összes tankerületekre nézve az igazgatói értekezlet intézményét, ez évben Debrecenben március hó 23. és 24-ik napját tűzöm ki az első igazgatói értekezlet megtartására, oly formán, hogy az első napon reggel 9 órakor kezdődik, másnap pedig úgy végződik, hogy a délutáni vonatok a hazamenetelre igénybe vehetők legyenek. Az értekezlet helye a piarista főgimnázium egyik terme. Az első nap délutánjára a helybeli középiskolákat látogatjuk meg. Az első napi megvitásra kitűzöm a magyarnyelvtanításnak, különösen a magyarnyelvi fogalmazásnak és gyakorlásoknak kérdéseit (A dolgozatok tapasztalható fogyatkozásai, azon módok, melyeken ezen segíteni nem lehet írásbeli feladatok tárgyai irányítása, előkészítésére vonatkozó kérdések, tanár és tanítványok munkájának eredményesebbé tétele, javítások). Az előadói tisztet magam végzem. A második napra: a fegyelmezés kérdéseit, különösen a tanulók önfegyelmezési képességének felébresztésére vonatkozó tanári iskolai és szülői eljárásnak konkrét módozatait. A tanulók nemcsak szorgalmi hanem erkölcsi ambíciójának felkeltését, büntetés és jutalmazás kérdéseit, tornának, kirándulásoknak ez irány-

ban való nagyobb értékesítését stb. Előadóul Dr. Jászay Rezső igazgatót kérem fel. Megbizom egyszersmind igazgató urat, hogy a felvett tételeket az idő rövidege miatt sürgősen tárgyalassa a tanári gyűlésben is és a figyelembe vehető észrevételeket indítványokat az értekezleten tolmácsolja. Megjegyzem, hogy a vidéki igazgatók számára kilátásba helyezett 50 korona utazási idemnitás a felekezeti igazgatókra is érteik. Azon kérelemmel, hogy megjelenéséről értesíteni sziveskedjék szives üdvözléssel vagyok Debrecen 1908. márc. 5. Géresi Kálmán Tankerületi kir. főigazgató. II. Géresi Kálmán főigazgató urnak az igazgatói értekezletek tárgyában kiadott körlevelét azon kéréssel küldöm meg a t. Kartársaknak, hogy a kitűzött kérdéseken méltóztassanak gondolkodni s gondolataikat, a mennyiben e tárgyra vonatkozó javaslatokat kívánunk tenni, röviden pontokba foglalni. Ezeket a javaslatokat a magyar nyelvi kérdés illetőleg előbb a szaktanárok értekezlete azután a tanári kar fogja tárgyalni. A fegyelmezésre vonatkozó javaslatok egyenesen a tanári kar elé terjeszthetők. A magyar nyelvi szaktanárok értekezletét március 16-ra (hétfő), a tanárkari értekezletet pedig márc. 17. keddre szándékozom egybe hívni. A felekezetre nézve ugyan ezen ig. értekezleteken való részvétel nem kötelező, legalább eddig egyh. főhatóságunk részéről erre vonatkozó rendelet nem jött, de azt hiszem, hogy erkölcsi okokból nem térhetünk ki a részvétel elől. Debrecen, 1908. márc. 7. Karai Sándor igazgató.

— **Képekkel illusztrált bibliai rész.** A Skót Nemzeti Biblia Társulat kiadásában megjelent a Péter I. levele 6 szép képpel. Kiosztásra igen alkalmas. A társulat e bibliai részt 75 százalék engedménnyel adja egyházaknak és keresztyén munkásoknak. 100 darab ára 25 fill., portómentesen 60 fill. 500 drb. ára 1 K. 25 fill., portómentesen 1 K. 90 fill. Könyvkereskedők e kedvezményben nem részesülnek. Rendelések a Skót Nemzeti Biblia Társulat képviselőjéhez, Webster J. T. skót lelkészhez intézendők, Budapest, V. Hold-u. 17.

— **Megjelent és az Igehirdető kiadóhivatalában** (Nagybánya, Hid.-u. 8.) kapható Soltész János. Konfirmációi káté magyar református növendékek számára. Negyedik kiadás. 8 r. 20 lap. Ára 24 fillér. Legalább tíz példány rendelésénél egy darab ára 20 fillér.

— A „Vasárnapi Ujság“ április 5-iki száma nagy mennyiségű képet közöl a Mücsarngk tavaszi tárlatáról, közli gr. Széchenyi Istvánnak egy eddig kiadatlan arcképét Barabás Miklóstól, eredeti fölvételeket a német császár velencei látogatásáról s közli a török trónörökösnek első nyilvánossága került arcképét Vám-

béry Ármin cikkével. Szépirodalmi közlemények: Rákosi Viktor regénye, Szabolcska Mihály és Lampérth Géza verse. Vértessy Gyula elbeszélése. Fogazzaro regénye. Egy nagy érdekességű cikkben dr. Bozóky Dezső fregatt-orvos írja le Port-Artur mai állapotát a japán uralom alatt, ottani látogatása nyomán. Egyéb közlemények: Lehár Ferencz és Schönherr Gyula arcképe, képek és cikk a felkai Tátra muzeumról tárca-cikk a hétről s a rendes heti rovatok: Irodalom és művészet, közintézetek s egyletek, Sakkjáték, Képtalány, Egyveleg stb. „Vasárnapi Ujság“ előfizetési ára negyedévre négy Korona, a „Világkrónika“-val együtt négy korona 80 fillér. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság“ kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem u. 4. szám.) Ugyanitt megrendelhető a „Képes-Néplap“ a legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félévre két korona 40 fillér.

Tartalom-jegyzék: Hozsánna. Vándor. — Esperesi megnyitó. Dr. Baltazár Dezső. — Lelkészeértekezlet és egyházmegyei gyűlés Felső-zemplénben. Sütő Kálmán. — A debreceni ref. egyház-köztségnek parochiális körökre való felosztása. — Irodalom. — Különfélék.

Felelős szerkesztő: **Dr. Ferenczy Gyula.**

Pályázat.

A felsőszabolcsi ref. egyházmegyébe kebelezett mezőladányi lelkészi állásra pályázat hirdettetik. Az állás javadalmának főbb tételei 6 kat. hold föld. 947 korona állami segély rozs, széna, fa együtt 1600 korona. A pályázati kérvények az E. T. kívánalmai szerint felszerelve 1908. évi május 5-ig Nt. Görömbey Péter espereshez Nagykovácsba (Szabolcs megye) küldendők.

Debrecen, 1908. ápril. 7.

A püspök helyett:

Dicsőfi József
egyh. ker. főjegyző.

Kedvező alkalom!

4 és fél kiló (körülbelül 50 darab) pipere szappant csekély 6 korona árért, liliumtej, rózsa, glycerin, orgona, ibolya, rezeda, jázmin és gyöngyvirágokból szépen összeválogatva küld postautánvétellel AUFFENBERG JÓZSEF Budapest, VII. Verseny-u. 6.

Első magyar — villamos erőre berendezett —
hangszergyár.

STOWASSER J.

cs. és kir. udv. hangszergyáros

☞ a m. kir. zeneakadémia, színházak, hadsereg, művészek stb. szállítója ☞

Budapest, II., Lánchid-utca 5.

Ajánlja saját gyárában készült, elismert legkiválóbb minőségű vonós-, huros-, fuvó- és ütőhangszereit.

Specialista: huros, vonós, fuvó-hangszerek készítésében és javításában. — **Hangfokozó-gerenda!!** mely által bármely hegedű, gordonka, melybe az illesztetik, sokkal jobb, erősebb és lágyabb hangot nyer. (Biztos siker.) **Kezesség minden egyes hangszernél.** — **Hegedűbe hangfokozó-gerenda 4 frt.** Régi mesterhegedűk vétele és eladása. **Legnagyobb gyár és raktár.** Saját találmányu (Rákóczi) **tárogató;** általánosan elismert legjobb, mely tökéletes solo-hangszerré általam konstruáltatott. Iskolával 35 frttól feljebb. — **Orgona-harmoniumok.** A gyönyörű hang, melyet a világhírű legjobb gyártmányu amerikai rendszernek elmés szerkezete elővarázsol, önmagának zeng dicséretet.

65 forinttól minden árban kapható.

Az összes hangszerek javítása különleges szakszerű pontossággal, jutányos árban; kezesség minden hangszernél. Árjegyzék minden egyes hangszerről külön, kívánatra bérmentve küldetik. — Kivétel nagyban és kicsinyben.

Amerikai Cottage-szivólegrendszerű harmoniumokat

valamint európai rendszer szerint
a legolcsóbban szállít

Pajkr Rezső és Társa

Budapest, VIII., József-körut 15. szám.

Pianók.

Ára 120 kor.-tól
fölfele. —
Részletfizetések
8 kor.-tól fölfele

Pianinók.

Képes árjegyzék
ingyen és bérmentve.
= 5 évi =
jótállás.

Pedálos-harmoniumok

mindkét rendszer szerint és minden nagyságban pontos orgonaméretekkel, templomok, szemináriumok részére.

MÜHLE VILMOS

cs. és kir. udvari szállító

TEMESVÁR.

Mag-, Növény-, Rózsa- és Fa-
Nagytenyészetek.

(Növelési terület 94 hold.) Világkivitel

A legjobb magvak. A legnemesebb
csemetefák. A legszebb diszfák,
= cserjék, rózsák, fenyők. =
Kertészeti kézikönyv diletánsoknak.

Dus főárjegyzék ingyen.

Orgona - Harmoniumok

A gyönyörű hang, melyet a világhírű és elismert legjobb gyártmányu amerikai rendszernek elmés szerkezete elővarázsol, önmagának zeng dicséretet. 65 forinttól minden árban kapható.

Első magyar — villamos erőre berendezett — hangszergyár.

Stowasser J. cs. és kir. udvari hangszergyáros, a m. kir. zeneakadémia, színházak, művészek stb. szállítója

BUDAPEST, II., Lánchid-utca 5.

Továbbá ajánlja saját gyárában készült, elismert legkiválóbb minőségű összes huros-, vonós- és fuvó-hangszereit, szakértői és feltétlen szolid árak mellett.

Hangfokozó-gerenda

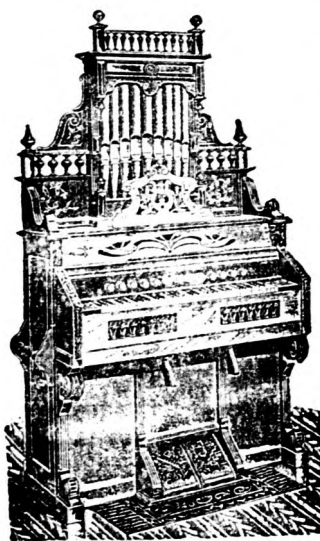
mely által bármely hegedű, gordonka beillesztése után sokkal jobb, erősebb és lágyabb hangot nyer. (Biztos siker.) Hegedűbe hangfokozó-gerenda 4 frt. Kezesség minden egyes hangszernél.

Legnagyobb gyár és raktár.

Saját találmányu (Rákóczi) **Tárogató;** általánosan elismert legjobb, mely tökéletes solo-hangszerré általam konstruáltatott iskolával 35 forinttól feljebb.

Az összes hangszerek javítása különleges, szakszerű pontossággal, jutányos árban; kezesség minden egyes hangszernél. Árjegyzék minden egyes hangszerről külön, kívánatra bérmentve küldetik.

— Kivétel nagyban és kicsinyben.

Alkalmi vétel.

Bükk tűzifa I. osztályu száraz vagonként
Debrecenbe szállítva 240 korona.

Fakereskedő Vállalat
Tiszolcz.

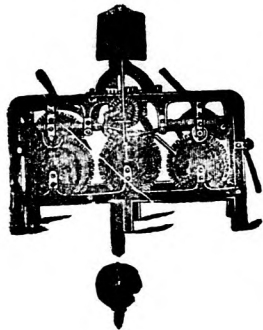
Löfkovits Arthur

— órás, ékszerész üzlete Debrecen, Piac-u. —

Egyházi készletek, keresztelő edények, urasztali poharak, tányérok, kannák alkalmi ajándékok nagy raktára.

A református egyházak szállítója.

Toronyórák

palota-, városházi-, gyári- és lak-tanya berendezését a legelőnyösebben eszközli

Mayer Károly utóda
Müller János
első magyar óragyár

= gőzerő berendezéssel =

Budapest, VII., Csömöri-u.

50. saját házban.

Képes árjegyzékek és költségvetések bérmentve.

Lukács Vilmos és Testvére

Hatvan-utca 5.

Tető fedési vállalat Eternit aszbeszt cement palával. Aszfalt lemezek egyszerű és kettős ragasztott fedés Facement tetők készítése. Mindennemű beton és cement munkák. Portland és román cement.

Telefon 308.

A magyar védőegyesület 340—42. számú védőtáblái.

Erős takarékos konyha
tüzhelyek edények

mosó facsaró és mángorló

gépek raktára.

Sesztina Lajos

vaskereskedésében

DEBRECEN, Piac-u. 23

Hajdumegyei Népbank

mint szövetkezet.

Ötödik évtársulatát 1908. január elsején nyitotta meg melybe tagok bármikor beléphetnek.

Az intézet tagjainak száma rövid négy évi fenállása alatt 4200-re emelkedett, a kik 16,000 törzsbetétre több mint 800,000 koronát fizettek be, mely összeg az évtársulat tartama alatt 2500,000 korona tőkének felel meg.

A vidéki tagok befizetését megkönnyítjük azáltal, hogy a pénz beküldésére postatakarékpénztári befizetési lapokat díjtalanul adunk.

A törzsbetétek eddig megállapíthatólag 6/-ot jövedelmeznek.

Kölcsönöket a hét bármelyik napján utólag fizetendő legolcsóbb kamat mellett folyósít.

Minden 10 korona kölcsön heti 50 filléjjel visszafizethető, melyben a kamat is befoglaltatik, tehát külön kamatot nem kell fizetni. Kölcsönöket adunk: 1. A befizetett összeg $\frac{9}{10}$ erejéig kezesség nélkül. 2. Kezességi kölcsönöket egy vagy több elfogadható kezes jóállása mellett, még azon esetben is, ha azok nem szövetkezeti tagok. 3. Jelzálog kölcsönöket ingatlanokra való bekebelezés mellett. 4. Zálog kölcsönöket biztosítékul elfogadható értékekre.

Jelentkezések az ötödik évtársulatba való belépésre vagy kölcsön iránt, bármely nap délelőtt vagy délután az épület helyiségében Piac-utca 69. szám, az Ipar- és keresk. kamara épületében eszközölhetők.

Dr. Révi Nándor,
jogtanácsos.

Dr. Brukner Ernő,
elnök.

Ügyvezető választmány:

Dr. Ferenczy Gyula,
elnök.

Hegedüs Sándor.

Grósz Nagy Ferencz.

Alapított 1851-ben.

DÁVIDHÁZY KÁLMÁN

elsőrangú könyvkötészete és díszműves üzlete
DEBRECEN, Fűvészkert-utca 9.

Teljesen modern berendezésű üzlet. Megbízható s kifogastalan munkát készít mindennemű könyvkötészeti, díszműcikkben és bőrmunkákban.

Ima-, Énekeskönyv s más *Egyházi műveket* tömeges mennyiségben, versenyképes kivitelben és *gyári áron*.

Anyakönyveket, tartós jókötésben
Szent Bibliát és emléklapokat
különleges diszkötésben jubileumokra.

Aranykönyvek egyházak számára mely jótékony adományok nyilvántartására is alkalmas.

Kéziratok befoglalására **táblákat**, melyek a szószéken vagy temetéseknél előnyösen használhatók.

Iskolák számára térképek és táblázatok felhuzását vászonra vagy papírra és ezeken kívül még számos e szakba vágó munkát.

Szükséglet esetén bármely cikkre nézve azonnal szolgálók. — számítások a különleges munkákhoz, — mint *Disztáblák, Emléklap* és *aranykönyveken, rajzokkal, kívánatra izletes stylusban, levéltári okmánytartók.*

Szives figyelmébe ajánljuk a
közelgő konfirmáció alkalmára

Révész-Szoboszlay S. Szabó-féle

Konfirmációra előkészítő kátét

kérdések és feleletekben.

Ára 30 fillér.

Minden 10 egyszerre rendelt példány után egyet
ingyen adunk.

Konfirmációi emléklapok

darabja 4—5 és 6 fillér.

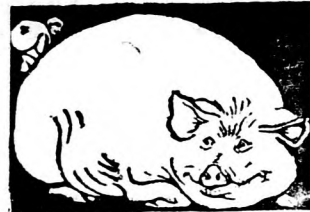
100 darab egyszerre való vételénél 3.60, 4.50, 5.40

Kaphatók :

HEGEDŰS ÉS SANDOR

protesttáns irodalmi könyvkiadóhivatala.

Debrecenben.

Sertés por.

Sertése szépen fejlődik, gyorsabban nő, hamarabb hizik és egészséges marad, ha eleségébe naponta világhírű **Manathan sertéstápporunkból** csekély mennyiséget ad. 5 kilós postacsomag 5 korona postautánvétellel. — **Hasznos tanácsadó** házi állataink hizlalása és táplálásához valamint ezek betegségeiről s ettől való megóvhatásukról című minden gazdának nélkülözhetetlen tanulságos könyvet minden rendeléshez ingyen mellékeljük. **Manathan vállalat Budapest, Verseny-utca 6. szám.**

Kálvin János művei.

Szerkeszti **CZEGLÉDI SÁNDOR.**

Eddig megjelentek :

1. A genfi egyház kátéja.

Fordította Czeglédi S. Ára 60 fillér.

2. Az egyház reformálásának szükségességéről.

Fordította Czeglédi S. Ára 80 fillér.

3. Kálvin János értekezése az ereklyékről.

Franciából fordította Czeglédi S. Ára 50 fillér.

4. Sadolet biboros levele. Kálvin válasza

Fordította Ladányi Pál. Ára 60 fillér.

Sajtó alatt vannak :

5. III. Pál pápa levele Kálvin János megjegyzéseivel.

Fordította Czeglédi S. Ára 50 fillér.

6. A párisi theol. fakultás hitcikkei Kálvin ellenirataival.

Fordította Pongrácz József. Ára 50 fillér.

Minden kötet külön kapható.

Az 1908. év elején e hat mű egy diszes kötetben is meg fog jelenni. — A 25 ivnyi terjedelmű kötet ára 4 korona 50 fillér lesz.

Mind e művek megrendelhetők

a Magyar Kálvin-fordítók bizományosánál
Kis Tivadar könyvkereskedésében PÁPÁN

Magyar Közös Bevásárló Szövetkezet.

Egy közös bevásárló szövetkezet van alakulóban, melynek élén a magyar kálvinista papság országos egyesületének választmánya áll; de tagja lehet mindenki nemzetiségi és felekezeti különbség nélkül.

A kereskedők, iparosok, gyárosok közül igazgatósága által válogatja ki a céljának legmegfelelőbbeket. Célja pedig a szolid kereskedelem s magyarhoni ipar tömeges pártolása által a nagy fogyasztó közönség érdekeinek a megvédelmezése.

Alantírott a szervezéssel meglevén bizva, felhívom a kereskedő és iparos világ figyelmét e nagyhorderejű szervezkedésre.

Sonkád, (Szatmár m.)

Kocsis József
ref. lelkész.

Pályázat.

A sárospataki ref. főgimnáziumban pályázat hirdetik egy helyettes tanári állásra, melyre olyan protestáns vallású pályázók jelentkezhetnek, akiknek a német-latin vagy német-magyar szakcsoportból középiskolai tanári oklevelük van, vagy ezekből a tantárgyakból legalább a szakvizsgálatot sikerrel kiállották.

A tanszék javadalmá 2000 korona, havi előleges részletekben fizetve. A megválasztandó tanár heti tanóráinak száma 20. Szaktárgyain kívül, de a törvényes óraszámig, a szükséghez képest az alsóbb osztályokban más tantárgyak tanítására is kötelezhető. Megbízás esetén köteles a főiskolai internátusban a felügyeletet elvállalni s ezért az internátusban lakást és ellátást kap.

A pályázati kérvények, melyekhez a pályázók kéréslevelüket, tanulmányaikat igazoló okmányaikat, tényleges hadkötelezettségi szolgálatuk kitöltéséről szóló igazolványukat, rövid életrajzukat mellékelni tartoznak, a főiskolai igazgató-tanácsához címezve, a sárospataki ref. főgimnázium igazgatóságához a folyó évi április 25-ig nyújtandók be.

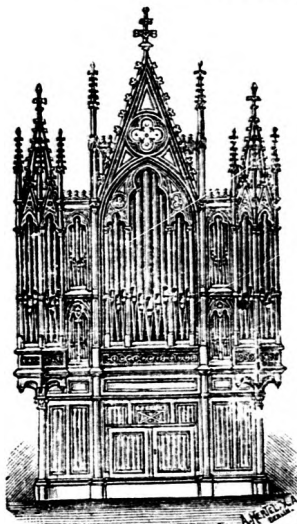
Sárospatak, 1908. április 1.

A ref. főgimnázium igazgatósága.

Orgona építészeti műterem

DEBRECENBEN.

Darabos-utca 7. szám alatt (a Collégium mellett.)
Fennáll 1883. óta.

Készíték a mai kor legkötelesebb vívmányai szerint bármily rendszerű s nagyságu új orgonákat, jótállás mellett. — Orgona építészetem fennállása alatt 193 ev. ref. egyháznak szolgáltam teljes megelégedésükre munkámmal, melyeknek jóságával, kiválóságával elértem azt, hogy minden évben növekszik a cégem iránti bizalom, melynek folytán a mult évben üzletemet gépekkel szereltem fel, hogy minden tekintetben a kor színvonalán álljak.

Elvállalok régi orgonák új szerkezetre való átalakítását áthelyezését, tisztítását és javítását, vagy évi gondozását mérsékelt áron. A nagytiszteletű és tekintetes egyházi előjáróság szives pártfogásába ajánlva továbbra is magamat teljes tisztelettel

Kerékgyártó István

orgona építő.

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

könyvnyomdája

a legolcsóbban és ízlésesen készít mindenféle nyomdai munkát, u. m.

Táblázatokat, Alapszabályokat, Könyveket,
Műveket, Béli meghívókat, Névjegyeket,
Röpiratokat, Adó könyvecskéket, Lapokat,
Termény-, Pénz-, Magtárkezelési íveket,
Eljegyzési- és Lakodalmi kártyákat, Stb.

Baktai EGRY FERENCZ

== harangöntő ==
Kis-Gejőcz, Ungmegye.

A milleniumi kiállításon kitüntetve.

Hódmezővásárhelyen 1904-ben
== arany oklevelet nyert. ==

Ajánlja
harangöntő
műhelyét.

mely a legrégebb és a legjobb hírnevű az országban Teljes szavatosság mellett, szállit

harangokat

bármínő súlyban, nemetszőket feltétlenül visszavesz, a költségeket visszatéríti Arjegyzéket bérmentesen küld.

Nagyon sok elősmere-
== rő irat. ==

Novotny Antal

harangöntőde és
vasharanglábgyár

Temesvár - Gyárvaros.

Ajánlja magát több évi szavatolás mellett régi harangok újraöntésére, valamint új harangok és teljes harangcsoportok előre meghatározott hangok utáni elkészítésére. Különösen ajánlja saját találmányu új modern átlukasztott

harangjait

melyek felső részükön a hege-düéhez hasonló S alakú nyílásokkal vannak ellátva és azért erősebb, terjedelmesebb és mélyebb hang-

guak, mint régi modoruak. Ily szerkezetű 327 kgros harang hangban egyenlő 467 kgros régi modoru haranggal. Ajánl továbbá fogatható vertvas-koronákkal, régi harangok lyet nekkel való újra szerelését és vertvas-harang állványokak. Költségvetések és képes árlapok díjmentesen szolgáltatnak. -- Az 1896 orsz. kiállításon milleniumi nagy eremmel kitüntetve.

A „Neumann M.“ cég debreceni áruházáról.

NEUMANN M.

cs. és kir. udvari szállító

Debrecen. Fő-tér, a magy. kir. postával szemben.

Áruházában levő mindennemű öltönyök, színre, minőségre és olcsóságra nézve első helyen állanak.

Kizárólag csak a tulajdonát képező eredeti modelljeiszerint készült férfi- fiu- és gyermekruhák vannak raktáron.

Minden darab saját műhelyében, személyes felügyelete alatt készül.

Az ország minden nagyobb városaiban hatalmas fiók-telepek.

Alapítottatott 1845-ben.

Mérték szerint külön osztály

ALAPÍTOTTATOTT 1845-ben.